

EL REPOS PERMANENT

He llegit fa poc que els EE.UU. tenen un potencial nuclear capaç de destruir set vegades el nostre planeta, i que la Unió Soviètica, en canvi, només compta amb mitjans per a liquidar-nos dues vegades. Si pensem que amb una sola vegada uns i altres ja en tindrem prou, cal reconèixer que en aquest aspecte hi ha superàvit, nedem en l'abundància. Això, en una època de crisi i d'amenaça de privacions, reconforta. A més, el govern americà ha fet públic que destinarà la quarta part del seu pressupost nacional a augmentar l'armament, amb la qual cosa és possible d'intuir (sense caure en excessos d'imaginació) que els americans reblaran el clau i molt aviat estaran en condicions de passar-nos i repassar-nos a tots, al menys, de deu a vint vegades. Com que els russos reaccionaran en conseqüència, no és arriscat de donar per fet que també contribuiran esforçadament a millorar la seva quota de desaparició universal. Així dóna gust... Des d'ara, aquella antiga dita que qualificava de misèria extremada allò de "no tenir on caure mort", queda com una relíquia dels temps obscurantistes. El progrés galopant vetlla perquè ens enterri el nostre propi sostre, sense necessitat de moure'ns de casa.

La situació és de suspens, d'enjòlit, com si diguéssim. Ja que tota lluita comporta l'afany de victòria per part de cada contendent -amb l'interès apassionat dels seguidors i apostadors respectius-, no es veu clar com s'ho faran els campions perquè es noti, per celebrar-ho. Ens expliquen que la perfecció tècnica assolida és tan gran que, si una superpotència dispara primer, la resposta de l'altra es produirà automàticament en qüestió de minuts: els projectils antagonistes es creuaran pel camí, tibats i sense saludar-se, amb la crispació d'anar per feina. ¿Quedarà algú per posar la corona de llorer al triomfador? Un cop totes les cuques hagin perdut el verí per òbit col·lectiu, ¿quedaran moribunds amb humor per aplaudir la superioritat del seu equip?. Tal com ens ho presenten, les respostes a aquestes preguntes deixen l'esperit en un estat d'inquietud. Gairebé tothom està d'acord en afirmar que veure una competició esportiva en transmissió diferida perd molt d'interès, pel fet de conèixer per endavant el re-

.2.

sultat final. Però si d'entrada ens convencien que el partit acabarà malament de tota manera, que no quedaran jugadors, ni públic, ni camp, ni televisió per explicar-ho, és segur que ens preocuparíem més de les conseqüències que no pas del marcador. Les excelsituds del joc no acabarien d'omplir-nos

Per justificar aquest confusionari estat de coses, han estat inventats una frase i un concepte: es tracta de l'"equilibri del terror". Ja és trist -i problemàtic- que ens vulguin equilibrar a base d'aterrir-nos. Més aviat n'hi ha per perdre els nervis, sobretot a causa de la memòria històrica, que ens ensenya (sense que ho acabem d'aprendre) que l'home no ha inventat mai cap element destructiu sense cedir a la temptació d'utilitzar-lo, encara que s'hi piqui els dits. Hi ha, a més, la circumstància que la societat tendeix a posar les armes poderoses, les de llarg abast, les que poden fer més mal, en mans d'uns professionals que tenen la vocació i la mística de l'estaca. El fet és que ajudem a estimular aquestes inclinacions, que gairebé tots els països aporten en els seus pressupostos -enmig d'un respecte reverencial intocable-, fabuloses quantitats que destinades a unes altres atencions, més intel·ligents, potser ens farien una mica més feliços. O bé ens allunyarien de la idea fatalista d'una mort col·lectiva, com si es tractés d'un desastre natural, com els huracans o els terratrèmols. En resum: com si no depengués de nosaltres.

El bo del cas és la passió que hi posen els qui abans he qualificat de seguidors i d'apostadors respectius. Prenem partit d'una manera abrandada, fins i tot els destinats a morts anònims sense art ni part en les grans decisions. Segons la posició social o les tries filosòfiques, tenim fanàtics de la desintegració per obra d'un coet capitalista, o bé -a l'extrem oposat-, els enamorats de desaparèixer degut a la superioritat d'un coet comunista. El balanç convida a la humilitat, a la confessió que l'home no troba la manera de sortir d'un estat d'idiotesa.

Pere Calders